

III.

Svaki član Komisije može učestvovati u radu Komisije tek nakon što potpiše:

- izjavu о nepristrasnosti u odnosu на ponuđače;
- izjavu о povjerljivosti.

IV.

Sekretar Komisije nema pravo glasa i врши сlijedeће:

- administrativne послове за Komisiju;
- priprema zapisnike sa sastanaka Komisije;
- priprema izvještaje о radu Komisije;
- vodi dokumentaciju;
- врши и друге послове које заhtijeva predsjednik Komisije.

V.

Rok за izvršenje послова из таčke II овог Rješenja је 60 дана.

VI.

U skladu са Odlukom о načinu obrazovanja и utvrđivanju висине накнаде за рад радних тјела основаних од стране Владе Федерације БиХ руковођитеља федералних органа државне службе ("Службене новине Федерације БиХ", br. 80/07 и 84/07), utvrdit će се право на накнаду predsjedniku, članovima Komisije и sekretaru Komisije из таčke I. овог Rješenja.

VII.

Oво Rješenje stupa на снагу даном donošenja и objavit će се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 08-14-596-1/07

1. фебруара/вељаче 2008. године

Сарајево

Министар

mr.sci. **Damir Ljubić**, s. r.

ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ОКОЛИША И ТУРИЗМА

112

На основу члана 58. став 6. алинеја 4. Закона о управљању отпадом ("Службене новине Федерације БиХ", број 33/03), федерални министар околиша и туризма, у сарадњи са федералним министром пољопривреде, водопривреде и шумарства, доноси

ПРАВИЛНИК

О ЖИВОТИЊСКОМ ОТПАДУ И ДРУГИМ НЕОПАСНИМ МАТЕРИЈАЛИМА ПРИРОДНОГ ПОРИЈЕКЛА КОЈИ СЕ МОГУ КОРИСТИТИ У ПОЉОПРИВРЕДНЕ СВРХЕ

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником утврђују се врсте животињског отпада и других неопасних материјала који се могу користити у пољопривредне сврхе, услови под којима се могу користити, методе збрињавања и врсте животињског отпада и других материјала чија је употреба у пољопривреди забрањена.

Члан 2.

Изрази који се користе у овом Правилнику имају сlijедећа значења:

Животиња означава: свако четвороножно биће које није сисар;

- перад
- сваког сисара, осим човјека
- рибе, рептиле и љускаре
- остала хладнокрвна бића било које врсте
- пчеле које праве мед

Животињски отпад - обухвата дијелове тјела или лешеве животиња или риба, те отпадне животињске производе који нису намијењени директној људској конзумацији; искључујући фекалије;

Нешкођиво уклањање - прописани поступак нешкођивог уклањања лешина, конфиската, одређених нејестивих нуспроизвода клања, расијецања, обраде и прераде меса, рибе, дивљачи, млијека, јаја, меда, прерада у производе намијењене за исхрану животиња или индустријску употребу када се из ветеринарско-здравствених разлога и ради заштите здравља људи не смију или се не могу искористити даљом прерадом, а што се обавља у одобреним објектима за нешкођиво уклањање, закопавање у гробљу за животиње, јамама, гробницама или спаљивањем.

Отпадна животињска материја - текући и крути измет и стајњак

Ветеринарска заштита околине - поступци, услови и мјере које је потребно предузимати током узгоја, држања, поступања и заштите здравља животиња: током обраде, прераде, складиштења и промета производа животињског поријекла и утилизације лешина, конфиската, нејестивих нуспроизвода клања, те отпадних животињских материја чија је сврха спречавање загађивања околине.

Компостирање - биолошка разградња природних материја која резултира тамном материјом погодном за ђубрење биљака.

Муљ - Муљ из постројења за третман комуналних отпадних вода, те септичких јама или сличних инсталација, као и индустријски муљ који је по саставу сличан комуналном.

Хемикалије - пестициди, хербициди, вјештачко ђубриво и остале вјештачки произведене материје које се користе у пољопривредној производњи.

Биоразградиви отпад - отпад природног поријекла, који може да се подвргне анаеробној или аеробној разградњи, попут зеленог отпада, хране или неопасног пољопривредног отпада.

II. ЖИВОТИЊСКИ ОТПАД

Животињски отпад и неопасне материје које се могу користити у пољопривредне сврхе

Члан 3.

Животињски отпад и други неопасни материјали који нису високоризични материјал могу се користити у сврху побољшања пољопривредних дјелатности, ако се користи на начин који не шкоди људском здрављу или изазива штету по околиш.

Животињске фекалије - отпадне животињске материје и садржај преджелудаца и цријева говеда, могу се користити у пољопривредне сврхе као ђубриво, које ће се наносити на површине земљишта, ако се на тај начин неће угрозити отворени водотокови, подручје водозахватне зоне или друга осјетљива подручја.

Други неопасни материјал је материјал биолошког и природног поријекла који није контаминиран опасним и штетним материјама, који није означен као опасни животињски отпад у каталогу отпада, те који није високоризични материјал и може се користити у пољопривреди директно или након процесирања (мљевења, компостирања или сл.).

Забрањено је отворено одлагање на пољопривредно земљиште већих комада меса и другог животињског отпада, које ће видно нарушавати природно окружење те привлачити лешинаре.

Члан 4.

Сав произведени животињски отпад мора се нешкођиво уклонити. Забрањено је у пољопривредне сврхе, кориштење производа-материјала који у свом саставу садрже животињски отпад.

Високоризичним животињским отпадом, у смислу овог Правилника, сматра се:

- сва стока, перад, крмад, овце, козе и друге животиње које се држе у сврхе сточарства, те које су угинуле на фарми или другдје, а нису заклане ради производње хране, укључујући мртворођене и нерођене животиње;

- све животиње које нису наведене у тачки 1) овог члана а које су одређене од стране службеног органа, било федералног, државног, кантоналног или општинског;
- животиње које су убијене у циљу сузбијања заразе, на фарми или на другој локацији,
- животињски отпад, укључујући и крв од животиња које, у вријеме ветеринарске инспекције прије или после самог клања, показују знаке болести која се може пренијети на човјека или на друге животиње;
- сви дијелови заклане животиње који нису остављени за пост-мортем инспекцију, искључујући кожу, крзно, папке, копита, перје, вуну, рогове, крв и слично;
- месо, риба и прехранбени производи животињског поријекла који су поковарени, и који представљају ризик по здравље људи и животиња;
- животиње, свјеже месо, перад, риба, ловина, месо и млијечни производи који су увезени из трећих земаља али нису прошли ветеринарску инспекцију, те нису поновно извезени у земљу поријекла;
- животињски отпад који садржи материје које могу бити штетне по људско здравље;
- месо, млијекло или животињски производи који су штетни за пероралну конзумацију од стране људи и риба која показује знаке заразних болести за човјека или друге рибе.

Забрањено је кориштење високоризичног отпада у пољопривредне сврхе.

III. МУЉ ОД ОТПАДНИХ ВОДА

Кориштење муља од отпадних вода у пољопривреди

Члан 5.

Муљ из постројења за третман комуналних отпадних вода, из септичких јама или сличних инсталација може се користити у пољопривреди само на контролисани начин.

Муљ из индустријских постројења може се користити у пољопривреди само ако је по саставу сличан муљу из комуналних постројења.

Кориштење муља у пољопривреди не смије угрозити квалитет тла нити пољопривредних производа.

Услови за кориштење муља у пољопривреди

Члан 6.

Муљ из постројења за третман отпадних вода се мора третирати прије разастирања на земљиште. Третман обухвата биолошки, хемијски или термални третман приликом којег би муљ био стерилизован односно уништени патогени организми тј. потенцијални узрочници обољења, као и дугорочно складиштење путем којег би муљ прошао евентуалну фазу ферментације чиме би се смањио ризик по здравље услед кориштења муља.

Тло на које ће се примјењивати овај муљ треба да буде контролисано како путем мјерења концентрација тешких метала у тлу тако и путем мјерења концентрација тешких метала у муљу. Наношење муља на земљиште не смије да допринесе концентрацији тешких метала у тлу који би превазишли дозвољене вриједности. Граничне вриједности су дате у слиједећим табелама:

Табела 1.

<i>Граничне вриједности концентрација тешких метала у тлу на који се наноси муљ (мг/кг сухе материје у репрезентативном узорку, са рН вриједношћу од 6 до 7)</i>	
Параметар	Граничне вриједности
Кадмиј	1 до 3
Бакар	50 до 140
Никл	30 до 75
Олово	50 до 300

Цинк	150 до 300
Жива	1 до 1,5
Хром	--

Табела 2.

<i>Граничне вриједности концентрација тешких метала у муљу који се користи у пољопривреди (мг/кг сухе твари)</i>	
Параметар	Граничне вриједности
Кадмиј	20 до 40
Бакар	1.000 до 1.750
Никл	300 до 400
Олово	750 до 1.200
Цинк	2.500 до 4.000
Жива	16 до 25
Хром	--

Табела 3.

<i>Граничне вриједности количина тешких метала који се смију додавати пољопривредном тлу годишње, на основу десетогодишњег просјека (кг/хектар/год)</i>	
Параметар	Граничне вриједности
Кадмиј	0,15
Бакар	12
Никл	3
Олово	15
Цинк	30
Жива	0,1
Хром	--

Забрана кориштења муља на појединим локацијама

Члан 7.

Забрањено је наношење муља из постројења за третман отпадних вода и септичких јама или сличних инсталација на:

- пашњаке
- пољопривредно земљиште које се користи за узгој воћа и поврћа, са изузетком стабала воћа
- земљиште намијењено узгоју плодова који су у директном контакту са тлом, те се конзумирају сирови, у периоду од 10 мјесеци прије жетве и у току саме жетве.

Муљ се користи на начине који неће штетити подземним водама нити нарушавати квалитет земљишта.

Ако се муљ користи на земљишту са рН вриједности испод 6, онда је могуће прилагодити вриједности у табели 1 у члану 6. Вриједност рН има директан утицај на приступачност тешких метала биљкама у тлу.

Евидентирање кориштења муља у пољопривреди

Члан 8.

Евиденцију кориштења муља из постројења за третман отпадних вода која укључује количине муља, тачан датум и резултате узорковања муља, површину и зону гдје је кориштен, води орган надлежан за пољопривреду.

Узорковање земљишта и муља, ради евиденције и мјерења врши се према интерним прописима овлашћених стручних институција, и према члану 6. овог Правилника.

IV. ОСТАЛИ БИОРАЗГРАДИВИ ОТПАД

Кориштење осталог биоразградивог отпада у пољопривреди

Члан 9.

Биоразградиви отпад може се користити у пољопривреди тек након компостирања истог односно разградње до нивоа гдје се распаднута материја може користити на отвореним, пољопривредним површинама без нарушавања естетског изгледа, квалитета околице или здравља људи.

Компостирање се врши на начин који неће угрозити квалитет тла, површинских и подземних вода, те здравља људи и животиња.

Забрањује се компостирање патогених, инфективних или опасних/отровних супстанци.

Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства ће пољопривредницима издати препоруке којима се предлаже да усвоје начин компостирања који највише одговара њиховој дјелатности, локацији, климатским условима или врсти отпада који производе.

V. ОСТАЦИ И ОТПАД НАСТАО КОРИШТЕЊЕМ ХЕМИКАЛИЈА У ПОЉОПРИВРЕДИ

Отпадне хемикалије из пољопривредне производње

Члан 10.

Отпад и остаци хемикалија које се користе у пољопривреди се морају збринуте на адекватан начин, који неће угрозити околиш. Ова врста отпада такођер обухвата и амбалажу у којој су биле хемикалије, хемикалије које су неупотребљиве или хемикалије којима је истекао рок трајања. Збрињавање ове врсте отпада обухвата руковање овом врстом отпада од складиштења хемикалија и амбалаже, до прикупљања, превоза и одлагања.

Хемикалије које се користе у пољопривреди, а садрже опасне материје се сматрају опасним отпадом, према Правилнику о категоријама отпада са листама ("Службене новине Федерације БиХ" број 9/05) и збрињавају се на начин прописан чланом 36. Закона о управљању отпадом. Остале отпадне хемикалије, које нису опасне се адекватно збрињавају, на начин на који се квалитета земљишта, воде или зрака неће угрозити.

Члан 11.

Одредбе овог Правилника примјењиваће се у мјери у којој нису у супротности са одредбама посебних прописа који уређују питања управљања, заштите, кориштења и уређења пољопривредног земљишта.

Члан 12.

Надзор над провођењем овог Правилника врши министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства.

Члан 13.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 04-02-276/06
11. децембра 2007. године
Сарајево

Министар
др sci. **Невенко Херцег**, с. р.

Број 01-02-60/08
4. фебруара 2008. године
Сарајево

Министар
мр sci. **Дамир Љубић**, с. р.

На основу члана 58. став 6. аинега 4. Закона о управљању отпадом ("Службене новине Федерације БиХ", број 33/03), федерални министар околиша и туризма, у сарадњи са федералним министром пољопривреде, водопривреде и шумарства, доноси

ПРАВИЛНИК**О ЖИВОТИНСКОМ ОТПАДУ И ДРУГИМ НЕОПАСНИМ МАТЕРИЈАЛИМА ПРИРОДНОГ ПОРИЈЕКЛА КОЈИ СЕ МОГУ КОРИСТИТИ У ПОЉОПРИВРЕДНЕ СВРХЕ**

I. ОПЃЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником утврђује се врсте животињског отпада и других неопасних материјала који се могу користити у пољопривредне сврхе, увјети под којима се могу користити, методе збрињавања и врсте животињског отпада и других материјала чија је употреба у пољопривреди забрањена.

Члан 2.

Изрази који се користе у овом Правилнику имају сљидећа значења:

Животинја означава: свако четвороножно биће које није сисар;

- перад
- svakog sisara, осим њовјека
- рибе, reptile и лјускаре
- остала хладнокрвна бића било које врсте
- пћеље које праве мед

Животињски отпад - обухвата дијелове тјела или лешеве животиња или риба, те отпадне животињске производе који нису намињени директној људској конзумацији; искључујући фекалије;

Нешкодљиво уклањање - прописани поступак нешкодљивог уклањања лешина, конфиската, одређених нејестивих нуспроизвода кланја, расијецанја, обраде и прераде меса, рибе, дивлјаџи, млјјека, јаја, меда, прерада у производе намињене за исхрану животиња или индустријску употребу када се из ветеринарско-здравствених разлога и ради заштите здравља људи не смју или се не могу искористити даљом прерадом, а што се обавља у одобреним објектима за нешкодљиво уклањање, заkopавање у гробљу за животиње, јамама, гробницама или spalјивањем.

Отпадна животињска материја - текући и крути измет и stajnjak

Ветеринарска заштита околине - поступци, увјети и мјере које је потребно предузимати током узгоја, држања, поступања и заштите здравља животиња: током обраде, прераде, складиштења и prometa производа животињског поријекла и utilizације лешина, конфиската, нејестивих нуспроизвода кланја, те отпадних животињских материја чија је сврха sprjeчавање загађивања околине.

Kompostiranje - биолошка разградња природних материја која резултира тамном материјом погодном за ђубрење билјака.

Мулј - Мулј из постројења за третман комуналних отпадних вода, те septičких јам или сличних инсталација, као и индустријски мулј који је по саставу сличан комуналном.

Немикалије - pesticidi, herbicidi, вјештачко ђубриво и остале вјештачки произведене материје које се користе у пољопривредној производњи.

Биоразградиви отпад - отпад природног поријекла, који може да се подвргне анаеробној или аеробној разградњи, попут зеленог отпада, хране или неопасног пољопривредног отпада.

II. ЖИВОТИЊСКИ ОТПАД

Животињски отпад и неопасне материје које се могу користити у пољопривредне сврхе

Члан 3.

Животињски отпад и други неопасни материјали који нису високоризићни материјал могу се користити у сврху побољшања пољопривредних дјелатности, ако се користи на начин који не шкоди људском здрављу или изазива штету по околиш.

Животињске фекалије - отпадне животињске материје и садржај преджелудца и criјева говеда, могу се користити у пољопривредне сврхе као ђубриво, које ће се наносити на површине земљишта, ако

se na taj način neće ugroziti otvoreni vodotokovi, područje vodozahvatne zone ili druga osjetljiva područja.

Drugi neopasni materijal je materijal biološkog i prirodnog porijekla koji nije kontaminiran opasnim i štetnim materijama, koji nije označen kao opasni životinjski otpad u katalogu otpada, te koji nije visokorizični materijal i može se koristiti u poljoprivredi direktno ili nakon procesiranja (mljevenja, kompostiranja ili sl.).

Zabranjeno je otvoreno odlaganje na poljoprivredno zemljište većih komada mesa i drugog životinjskog otpada, koje će vidno narušavati prirodno okruženje te privlačiti lešinare.

Član 4.

Sav proizvedeni životinjski otpad mora se neškodljivo ukloniti. Zabranjeno je u poljoprivredne svrhe, korištenje proizvoda-materijala koji u svom sastavu sadrže životinjski otpad.

Visokorizičnim životinjskim otpadom, u smislu ovog Pravilnika, smatra se:

- sva stoka, perad, krmač, ovce, koze i druge životinje koje se drže u svrhe stočarstva, te koje su uginule na farmi ili drugdje, a nisu zaklane radi proizvodnje hrane, uključujući mrtvorodne i nerodne životinje;
- sve životinje koje nisu navedene u tački 1) ovog člana a koje su određene od strane službenog organa, bilo federalnog, državnog, kantonalnog ili općinskog;
- životinje koje su ubijene u cilju suzbijanja zaraze, na farmi ili na drugoj lokaciji,
- životinjski otpad, uključujući i krv od životinja koje, u vrijeme veterinarske inspekcije prije ili poslije samog klanja, pokazuju znake bolesti koja se može prenijeti na čovjeka ili na druge životinje;
- svi dijelovi zaklane životinje koji nisu ostavljeni za post-mortem inspekciju, isključujući kožu, krzno, papke, kopita, perje, vunu, rogove, krv i slično;
- meso, riba i prehrambeni proizvodi životinjskog porijekla koji su pokvareni, i koji predstavljaju rizik po zdravlje ljudi i životinja;
- životinje, svježe meso, perad, riba, lovina, meso i mliječni proizvodi koji su uvezeni iz trećih zemalja ali nisu prošli veterinarsku inspekciju, te nisu ponovno izveženi u zemlju porijekla;
- životinjski otpad koji sadrži materije koje mogu biti štetne po ljudsko zdravlje;
- meso, mlijeko ili životinjski proizvodi koji su štetni za peroralnu konzumaciju od strane ljudi i
- riba koja pokazuje znake zaraznih bolesti za čovjeka ili druge ribe.

Zabranjeno je korištenje visokorizičnog otpada u poljoprivredne svrhe.

III. MULJ OD OTPADNIH VODA

Korištenje mulja od otpadnih voda u poljoprivredi

Član 5.

Mulj iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda, iz septičkih jama ili sličnih instalacija može se koristiti u poljoprivredi samo na kontrolisani način.

Mulj iz industrijskih postrojenja može se koristiti u poljoprivredi samo ako je po sastavu sličan mulju iz komunalnih postrojenja.

Korištenje mulja u poljoprivredi ne smije ugroziti kvalitetu niti poljoprivrednih proizvoda.

Uvjeti za korištenje mulja u poljoprivredi

Član 6.

Mulj iz postrojenja za tretman otpadnih voda se mora tretirati prije razastiranja na zemljište. Tretman obuhvata biološki, hemijski ili termalni tretman prilikom kojeg bi mulj bio sterilizovan odnosno uništen patogeni organizmi tj. potencijalni uzročnici oboljenja, kao i dugoročno skladištenje putem kojeg bi mulj prošao eventualnu fazu fermentacije čime bi se smanjio rizik po zdravlje usljed korištenja mulja.

Tlo na koje će se primjenjivati ovaj mulj treba da bude kontrolisano kako putem mjerenja koncentracija teških metala u tlu tako i putem mjerenja koncentracija teških metala u mulju. Nanošenje mulja na zemljište ne smije da doprinese koncentraciji teških metala u tlu koji bi prevazišli dozvoljene vrijednosti. Granične vrijednosti su date u slijedećim tabelama:

Tabela 1.

<i>Granične vrijednosti koncentracija teških metala u tlu na koji se nanosi mulj (mg/kg suhe materije u reprezentativnom uzorku, sa pH vrijednošću od 6 do 7)</i>	
Parametar	Granične vrijednosti
Kadmij	1 do 3
Bakar	50 do 140
Nikl	30 do 75
Olovo	50 do 300
Cink	150 do 300
Živa	1 do 1,5
Hrom	--

Tabela 2.

<i>Granične vrijednosti koncentracija teških metala u mulju koji se koristi u poljoprivredi (mg/kg suhe tvari)</i>	
Parametar	Granične vrijednosti
Kadmij	20 do 40
Bakar	1.000 do 1.750
Nikl	300 do 400
Olovo	750 do 1.200
Cink	2.500 do 4.000
Živa	16 do 25
Hrom	--

Tabela 3.

<i>Granične vrijednosti količina teških metala koji se smiju davati poljoprivrednom tlu godišnje, na osnovu desetogodišnjeg prosjeka (kg/hektar/god)</i>	
Parametar	Granične vrijednosti
Kadmij	0,15
Bakar	12
Nikl	3
Olovo	15
Cink	30
Živa	0,1
Hrom	--

Zabrana korištenja mulja na pojedinim lokacijama

Član 7.

Zabranjeno je nanošenje mulja iz postrojenja za tretman otpadnih voda i septičkih jama ili sličnih instalacija na:

- pašnjake
- poljoprivredno zemljište koje se koristi za uzgoj voća i povrća, sa izuzetkom stabala voća
- zemljište namijenjeno uzgoju plodova koji su u direktnom kontaktu sa tlom, te se konzumiraju sirovi, u periodu od 10 mjeseci prije žetve i u toku same žetve.

Mulj se koristi na načine koji neće štetiti podzemnim vodama niti narušavati kvalitet zemljišta.

Ako se mulj koristi na zemljištu sa pH vrijednosti ispod 6, onda je moguće prilagoditi vrijednosti u tabeli 1 u članu 6. Vrijednost pH ima direktan uticaj na pristupačnost teških metala biljkama u tlu.

Evidentiranje korištenja mulja u poljoprivredi

Član 8.

Evidenciju korištenja mulja iz postrojenja za tretman otpadnih voda koja uključuje količine mulja, tačan datum u raspadnuta materija može koristiti na otvorenim, poljoprivrednim površinama bez narušavanja estetskog izgleda, kvaliteta okoliša ili zdravlja ljudi.

Uzorkovanje zemljišta i mulja, radi evidencije i mjerenja vrši se prema internim propisima ovlaštenih stručnih institucija, i prema članu 6. ovog Pravilnika.

IV. OSTALI BIORAZGRADIVI OTPAD

Korištenje ostalog biorazgradivog otpada u poljoprivredi

Član 9.

Biorazgradivi otpad može se koristiti u poljoprivredi tek nakon kompostiranja istog odnosno razgradnje do nivoa gdje se raspadnuta materija može koristiti na otvorenim, poljoprivrednim površinama bez narušavanja estetskog izgleda, kvaliteta okoliša ili zdravlja ljudi.

Kompostiranje se vrši na način koji neće ugroziti kvalitet tla, površinskih i podzemnih voda, te zdravlja ljudi i životinja.

Zabranjuje se kompostiranje patogenih, infektivnih ili opasnih/otrovnih supstanci.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva će poljoprivrednicima izdati preporuke kojima se predlaže da usvoje način kompostiranja koji najviše odgovara njihovoj djelatnosti, lokaciji, klimatskim uvjetima ili vrsti otpada koji proizvode.

V. OSTACI I OTPAD NASTAO KORIŠTENJEM HEMIKALIJA U POLJOPRIVREDI

Otpadne hemikalije iz poljoprivredne proizvodnje

Član 10.

Otpad i ostaci hemikalija koje se koriste u poljoprivredi se moraju zbrinuti na adekvatan način, koji neće ugroziti okoliš. Ova vrsta otpada također obuhvata i ambalažu u kojoj su bile hemikalije, hemikalije koje su neupotrebljive ili hemikalije kojima je istekao rok trajanja. Zbrinjavanje ove vrste otpada obuhvata rukovanje ovom vrstom otpada od skladištenja hemikalija i ambalaže, do prikupljanja, prevoza i odlaganja.

Hemikalije koje se koriste u poljoprivredi, a sadrže opasne materije se smatraju opasnim otpadom, prema Pravilniku o kategorijama otpada sa listama ("Službene novine Federacije BiH" broj 9/05) i zbrinjavaju se na način propisan članom 36. Zakona o upravljanju otpadom. Ostale otpadne hemikalije, koje nisu opasne se adekvatno zbrinjavaju, na način na koji se kvaliteta zemljišta, vode ili zraka neće ugroziti.

Član 11.

Odredbe ovog Pravilnika primjenjivat će se u mjeri u kojoj nisu u suprotnosti sa odredbama posebnih propisa koji uređuju pitanja upravljanja, zaštite, korištenja i uređenja poljoprivrednog zemljišta.

Član 12.

Nadzor nad provođenjem ovog Pravilnika vrši ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Član 13.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 04-02-276/06

11. decembra 2007. godine
Sarajevo

Ministar
dr. sci. **Nevenko Herceg**, s. r.

Broj 01-02-60/08

4. februara 2008. godine
Sarajevo

Ministar
mr. sci. **Damir Ljubić**, s. r.

Na osnovi članka 58. stavak 6. alineja 4. Zakona o upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/03), federalni ministar okoliša i turizma, u suradnji sa federalnim ministrom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, donosi

PRAVILNIK

O ŽIVOTINJSKOM OTPADU I DRUGIM NEOPASNIM MATERIJALIMA PRIRODNOG PODRIJETLA KOJI SE MOGU KORISTITI U POLJOPRIVREDNE SVRHE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom utvrđuju se vrste životinjskog otpada i drugih neopasnih materijala koji se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe, te uvjeti pod kojima se mogu koristiti, metode zbrinjavanja i vrste životinjskog otpada i drugih materijala čija je uporaba u poljoprivredi zabranjena.

Članak 2.

Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju sljedeća značenja:

Životinja označava: svako četveronožno biće koje nije sisar;

- perad
- svakog sisara, osim čovjeka
- ribe, reptile i ljuskare
- ostala hladnokrvna bića bilo koje vrste
- pčele koje prave med

Životinjski otpad - obuhvata dijelove tijela ili leševe životinja ili riba, te otpadne životinjske proizvode koji nisu namijenjeni izravnoj ljudskoj konzumaciji; isključujući fekalije;

Neškodljivo uklanjanje - propisani postupak neškodljivog uklanjanja lešina, konfiskata, određenih nejestivih nusproizvoda klanja, rasijecanja, obrade i prerade mesa, ribe, divljači, mlijeka, jaja, meda, prerada u proizvode namijenjene za ishranu životinja ili industrijsku uporaba kada se iz veterinarsko-zdravstvenih razloga i radi zaštite zdravlja ljudi ne smiju ili se ne mogu iskoristiti daljom preradom, a što se obavlja u odobrenim objektima za neškodljivo uklanjanje, zakopanjem u groblju za životinje, jamama, grobnicama ili spaljivanjem.

Otpadna životinjska materija - tekući i kruti izmet i stajnjak

Veterinarska zaštita okoline - postupci, uvjeti i mjere koje je potrebno poduzimati tijekom uzgoja, držanja, postupanja i zaštite zdravlja životinja: tijekom obrade, prerade, skladištenja i prometa proizvoda životinjskog podrijetla i utilizacije lešina, konfiskata, nejestivih nusproizvoda klanja, te otpadnih životinjskih materija čija je svrha sprječavanje zagađivanja okoline.

Kompostiranje - biološka razgradnja prirodnih materija koja rezultira tamnom materijom pogodnom za đubrenje biljaka.

Mulj - Mulj iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda, te septičkih jama ili sličnih instalacija, kao i industrijski mulj koji je po sastavu sličan komunalnom.

Кемикалије - pesticidi, herbicidi, vještačko đubrivo i ostale umjetno proizvedene materije koje se koriste u poljoprivrednoj proizvodnji.

Biorazgradivi otpad - otpad prirodnog podrijetla, koji se može podvrći anaerobnoj ili aerobnoj razgradnji, poput zelenog otpada, hrane ili neopasnog poljoprivrednog otpada.

II. ŽIVOTINJSKI OTPAD

Životinjski otpad i neopasne materije koje se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe

Članak 3.

Životinjski otpad i drugi neopasni materijali koji nisu visokorizični materijal mogu se koristiti u svrhu poboljšanja poljoprivrednih djelatnosti, ako se koristi na način koji ne štodi ljudskom zdravlju ili izaziva štetu po okoliš.

Životinjske fekalije - otpadne životinjske materije i sadržaj predželudaca i crijeva goveda, mogu se koristiti u poljoprivredne svrhe kao đubrivo, koje će se nanositi na površine zemljišta, ako se na taj način neće ugroziti otvoreni vodotokovi, područje vodozahvatne zone ili druga osjetljiva područja.

Drugi neopasni materijal je materijal biološkog i prirodnog podrijetla koji nije kontaminiran opasnim i štetnim materijama, koji nije označen kao opasni životinjski otpad u katalogu otpada, te koji nije visokorizični materijal i može se koristiti u poljoprivredi izravno ili nakon procesiranja (mljevenja, kompostiranja ili sl.).

Zabranjeno je otvoreno odlaganje na poljoprivredno zemljište većih komada mesa i drugog životinjskog otpada, koje će vidno narušavati prirodno okruženje te privlačiti lešinare.

Članak 4.

Sav proizvedeni životinjski otpad mora se neškodljivo ukloniti. Zabranjeno je u poljoprivredne svrhe, korištenje proizvoda-materijala koji u svom sastavu sadrže životinjski otpad.

Visokorizičnim životinjskim otpadom, u smislu ovog Pravilnika, smatra se:

- sva stoka, perad, krmač, ovce, koze i druge životinje koje se drže u svrhe stočarstva, te koje su uginule na farmi ili drugdje, a nisu zaklane radi proizvodnje hrane, uključujući mrtvorodene i nerođene životinje;
- sve životinje koje nisu navedene u točki 1) ovog članka a koje su određene od strane službenog organa, bilo federalnog, državnog, kantonalnog ili općinskog;
- životinje koje su ubijene u cilju suzbijanja zaraze, na farmi ili na drugoj lokaciji;
- životinjski otpad, uključujući i krv od životinja koje, u vrijeme veterinarske inspekcije prije ili poslije samog klanja, pokazuju znake bolesti koja se može prenijeti na čovjeka ili na druge životinje;
- svi dijelovi zaklane životinje koji nisu ostavljeni za post-mortem inspekciju, isključujući kožu, krzno, papke, kopita, perje, vunu, rogove, krv i slično;
- meso, riba i prehrambeni proizvodi životinjskog podrijetla koji su pokvareni, i koji predstavljaju rizik po zdravlje ljudi i životinja;
- životinje, svježe meso, perad, riba, lovina, meso i mliječni proizvodi koji su uvezeni iz trećih zemalja ali nisu prošli veterinarsku inspekciju, te nisu ponovno izveženi u zemlju podrijetla;
- životinjski otpad koji sadrži materije koje mogu biti štetne po ljudsko zdravlje;
- meso, mlijeko ili životinjski proizvodi koji su štetni za peroralnu konzumaciju od strane ljudi i
- riba koja pokazuje znake zaraznih bolesti za čovjeka ili druge ribe.

Zabranjeno je korištenje visokorizičnog otpada u poljoprivredne svrhe.

III. MULJ OD OTPADNIH VODA

Korištenje mulja od otpadnih voda u poljoprivredi

Članak 5.

Mulj iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda, iz septičkih jama ili sličnih instalacija može se koristiti u poljoprivredi samo na kontrolirani način.

Mulj iz industrijskih postrojenja može se koristiti u poljoprivredi samo ako je po sastavu sličan mulju iz komunalnih postrojenja.

Korištenje mulja u poljoprivredi ne smije ugroziti kvalitet tla niti poljoprivrednih proizvoda.

Uvjeti za korištenje mulja u poljoprivredi

Članak 6.

Mulj iz postrojenja za tretman otpadnih voda se mora tretirati prije razastiranja na zemljište. Tretman obuhvata biološki, kemijski ili termalni tretman prilikom kojeg bi mulj bio steriliziran odnosno prilikom kojeg bi bili uništeni patogeni organizmi tj. potencijalni uzročnici oboljenja, kao i dugoročno skladištenje - putem kojeg bi mulj prošao eventualnu fazu fermentacije čime bi se smanjio rizik po zdravlje usljed korištenja mulja.

Tlo na koje će se primjenjivati ovaj mulj treba biti kontrolirano kako putem mjerenja koncentracija teških metala u tlu tako i putem mjerenja koncentracija teških metala u mulju. Nanošenje mulja na zemljište ne smije doprinijeti koncentraciji teških metala u tlu koji bi prevazišli dozvoljene vrijednost. Granične vrijednosti su dane u slijedećim tabelama:

Tabela 1.

<i>Granične vrijednosti koncentracija teških metala u tlu na koji se nanosi mulj (mg/kg suhe materije u reprezentativnom uzorku, sa pH vrijednošću od 6 do 7)</i>	
Parametar	Granične vrijednosti
Kadmij	1 do 3
Bakar	50 do 140
Nikl	30 do 75
Olovo	50 do 300
Cink	150 do 300
Živa	1 do 1,5
Krom	--

Tabela 2.

<i>Granične vrijednosti koncentracija teških metala u mulju koji se koristi u poljoprivredi (mg/kg suhe tvari)</i>	
Parametar	Granične vrijednosti
Kadmij	20 do 40
Bakar	1.000 do 1.750
Nikl	300 do 400
Olovo	750 do 1.200
Cink	2.500 do 4.000
Živa	16 do 25
Krom	--

Tabela 3.

<i>Granične vrijednosti količina teških metala koji se smiju dodavati poljoprivrednom tlu godišnje, na osnovu desetogodišnjeg prosjeka (kg/hektar/god)</i>	
Parametar	Granične vrijednosti
Kadmij	0,15

Бакар	12
Никл	3
Олово	15
Цинк	30
Žива	0,1
Кром	--

Забрана коришћења муља на појединим локацијима

Чланак 7.

Забранено је наношење муља из постројења за третман отпадних вода и септичких јам или сличних инсталација на:

- пањјаке
- пољопривредно земљиште које се користи за узгој воћа и поврћа, са изузетком стабала воћа
- земљиште наменјено узгоју плодова који су у директном контакту са тлом, те се конзумирају сирови, у периоду од 10 мјесеци прије жетве током саме жетве.

Муљ се користи на начине који неће штетити подземним водима нити нарушавати квалитет земљишта.

Ако се муљ користи на земљишту са pH вредности испод 6, онда је могуће прилагодити вредности у табели 1. У чланку 6. вредност pH има израван утицај на приступачност тешких метала биљкама у тлу.

Евидентирање коришћења муља у пољопривреди

Чланак 8.

Евиденцију коришћења муља из постројења за третман отпадних вода која укључује количине муља, тачан датум и резултате узorkовања муља, површину и зону гдје је кориштен, води орган надлежан за пољопривреду.

Узorkовање земљишта и муља, ради евиденције и мјерења врши се према интерним прописима овлашћених стручних институција, и према чланку 6. овог Правилника.

IV. OSTALI BIORAZGRADIVI OTPAD

Коришћење осталог biorazgradivog otpada у пољопривреди

Чланак 9.

Biorazgradivi otpad може се користити у пољопривреди тек након компостирања истог односно разградње до нивоа гдје се распаднута материја може користити на отвореним, пољопривредним површинама без нарушавања естетског изгледа, квалитете околиша или здравља људи.

Компостирање се врши на начин који неће угрозити квалитет тла, површинских и подземних вода, те здравља људи и животinja.

Забранује се компостирање патогених, инфективних или опасних/отровних супстанци.

Federalno ministarstvo пољопривреде, водoprивреде и шумарства ће пољопривредницима издати препоруке којима се предлаже да усвоје начин компостирања који највише одговара њиховој дјелатности, локацији, климатским uvjetима или врсти отпада који производе.

V. OSTACI I OTPAD NASTAO KORIŠTENJEM KEMIKALIJA U POLJOPRIVREDI

Отпадне кeмикалије из пољопривредне производње

Чланак 10.

Отпад и остаци кeмикалија које се користе у пољопривреди, морају се збринити на одговарајући начин, који неће угрозити околиш. Ова врста отпада такође обухвата и амбалажу у којој су биле кeмикалије, кeмикалије које су неупотребљиве или кeмикалије којима је истекao рок трајања. Збринјаванје ове врсте отпада обухвата руковање овом врстом отпада од складиштења кeмикалија и амбалаже, до прикупљања, пријевоза и одлагања.

Кeмикалије које се користе у пољопривреди, а садрже опасне материје се сматрају опасним отпадом, према Правилнику о категоријама отпада са listама ("Службене новине Федерације

БиХ" број 9/05) и збринјавују се на начин прописан чланком 36. Закона о управљању отпадом. Остале отпадне кeмикалије, које нису опасне се адекватно збринјавују, на начин на који се квалитета земљишта, воде или zrака неће угрозити.

Чланак 11.

Одредбе овог Правилника примјенјиват ће се у мјери у којој нису у супротности са одредбама посебних прописа који уређују питања управљања, заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта.

Чланак 12.

Надзор над спровођењем овог Правилника врши министарство пољопривреде, водoprивреде и шумарства.

Чланак 13.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 04-02-276/06

11. проsinца 2007. године
Сарајево

Министар
др. sci. **Nevenko Herceg**, v. r.

Број 01-02-60/08

4. вељаче 2008. године
Сарајево

Министар
mr. sci. **Damir Ljubić**, v. r.

ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРОМЕТА И КОМУНИКАЦИЈА

113

На основу тачке I Одлуке о давању сагласности Федералном министарству промета и комуникација да утврди поступак и начин организовања и управљања заштитним појасом уз аутоцесте и система наплате цестарине на аутоцестама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 74/07), Федерално министарство промета и комуникација доноси

ПРАВИЛНИК

О СИСТЕМУ НАПЛАТЕ ЦЕСТАРИНЕ НА АУТОЦЕСТАМА И ОБЈЕКТИМА С НАПЛАТОМ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником утврђује се поступак обављања послова наплате федералне таксе за кориштење аутоцеста, цестарине (у даљњем тексту: цестарине) за употребу аутоцеста и објеката с наплатом, класификација возила и ослобађање од плаћања цестарине, проласци бочним (вангабаритним) пролазима, непрописни проласци, утврђивање материјалне штете, електронска наплата цестарине, финансијско пословање као и друга питања која се односе на обављање послова наплате цестарине на аутоцестама и објектима с наплатом.

Члан 2.

За кориштење аутоцеста плаћа се цестарина у складу са чланом 7. Уредбе о аутоцестама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 9/07).

Висина цестарине из става 1. овог члана утврђује се одлуком коју доноси Влада Федерације Босне и Херцеговине на приједлог Федералног министарства промета и комуникација (у даљњем тексту: Министарство).

Средства остварена наплатом цестарине су јавни приход Буџета Федерације Босне и Херцеговине која се уплаћују на депозитни рачун Буџета Федерације Босне и Херцеговине са ознаком врсте прихода 722114 - Федерална такса за кориштење аутоцеста - цестарина.